

Силабус курсу: **Методика викладання зарубіжної літератури в ЗЗСО та ЗВО**

**СХІДНОУКРАЇНСЬКИЙ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВОЛОДИМИРА ДАЛЯ**

Ступінь вищої освіти:	другого (магістерського) рівня вищої освіти
Освітня програма:	«Середня освіта. Мова та література (англійська)»
Рік підготовки:	1
Семестр викладання:	2
Кількість кредитів ЄКТС:	2,5 кредитів
Мова(-и) викладання:	українська
Вид семестрового контролю	екзамен

Автор курсу та лектор:

кандидат філологічних наук Семенець Ольга Сергіївна
вчений ступінь, вчене звання, прізвище, ім'я та по батькові
завідувач кафедри іноземної філології та перекладу

посада

semenets.olha@snu.edu.ua

електронна адреса

+380504047402

телефон

телеграм за номером
телефону

месенджер

<https://us05web.zoom.us/j/81096665272?pwd=BAUGcn4bacLbm5aR7ZHt0CbnBbagxq.1>

консультації

Викладач лабораторних занять:*

не передбачено

вчений ступінь, вчене звання, прізвище, ім'я та по-батькові

Викладач практичних занять:*

кандидат філологічних наук Семенець Ольга Сергіївна
вчений ступінь, вчене звання, прізвище, ім'я та по батькові
завідувач кафедри іноземної філології та перекладу

посада

semenets.olha@snu.edu.ua

електронна адреса

+380504047402

телефон

телеграм за номером
телефону

месенджер

<https://us05web.zoom.us/j/81096665272?pwd=BAUGcn4bacLbm5aR7ZHt0CbnBbagxq.1>

консультації

<p>Цілі курсу:</p>	<p>Дана навчальна дисципліна є важливим і невід’ємним компонентом підготовки майбутнього вчителя зарубіжної літератури та викладача-філолога загалом. Вона покликана:</p> <ul style="list-style-type: none"> - сформуванню у здобувачів ступеня вищої освіти «магістр» розуміння специфіки викладання зарубіжної літератури в загальноосвітніх закладах середньої освіти, закладах вищої освіти як важливої психолого-педагогічної складової фахової реалізації викладача літератури; - розвивати і поглибити у студентів-філологів творчі здібності словесника; - навчити майбутніх вчителів та викладачів зарубіжної літератури застосовувати на практиці різноманітні методи і прийоми викладання літератури, використовуючи засоби дистанційного навчання тощо
<p>Результати навчання:</p>	<p>В результаті вивчення курсу здобувач має:</p> <p>Знати:</p> <ul style="list-style-type: none"> ■ ключові принципи компетентнісного навчання; ■ сучасні методологічні аспекти викладання літератури відповідно до засад НУШ; ■ принципи методики викладання зарубіжної літератури в загальноосвітніх закладах середньої освіти, закладах вищої освіти; ■ особливості сучасного стану викладання літератури; ■ актуальність наукових та прикладних функцій методики викладання літератури; ■ професійні вимоги до викладача (учителя) літератури; ■ психолого-вікові особливості студента (учня)-читача; ■ засади моделювання тематичного змісту занять у системі їх педагогічно-методичної типології; ■ особливості вивчення перекладних художніх творів; ■ теорію і практику контекстного вивчення художніх творів. <p>Вміти:</p> <ul style="list-style-type: none"> ■ застосовувати основні методи і засоби ефективного викладання літератури; ■ планувати й організувати роботу; ■ оптимально застосовувати різні типи занять з літератури; ■ результативно здійснювати вивчення літературного твору в системі основних етапів; ■ проводити ефективну діагностику, контроль та оцінювання результатів навчання.
<p>Передумови до початку вивчення:</p>	<p>Базові знання, отримані при вивченні дисциплін літературознавчого циклу «Теорія літератури», «Історія зарубіжної літератури кінця XX – початку XXI століття», а також «Педагогічна психологія», «Загальна педагогіка та історія педагогіки».</p>

Мета курсу (набуті компетентності)

Внаслідок вивчення навчального курсу здобувач вищої освіти набуде таких компетентностей, як:

- ПК 1. Здатність інтегрувати знання і розв'язувати складні завдання, практичні проблеми в галузі методики навчання англійської мови і викладання зарубіжної літератури завдяки умінню використовувати теорії та методи освітніх і філологічних наук, проводити дослідження та/або здійснювати інноваційну діяльність, що характеризується комплексністю та умінням функціонувати при змінності та невизначеності умов організації навчально-виховного процесу.
- ЗК 1. Знання і розуміння предметної галузі мовної підготовки та професійної педагогічної діяльності.
- ЗК 2. Здатність до генерування нових ідей, прояву креативності в освітній діяльності, виявлення та розв'язання проблем, ініціативності, критичного мислення тощо.
- ЗК 3. Здатність виявляти емпатію, застосовувати комунікативні навички, діяти на основі етичних міркувань.
- ЗК 4. Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології в освітній діяльності з урахуванням вимог дистанційного навчання.
- ЗК 5. Здатність до пошуку, оброблення, аналізу та критичного оцінювання інформації з різних вітчизняних та іншомовних джерел.
- ЗК 6. Здатність усвідомлено визначати цілі особистісного і професійного розвитку, застосовувати навички самоменеджменту, працювати індивідуально та в команді.
- ЗК 7. Здатність застосовувати набуті професійні знання і вміння в реаліях освітнього процесу.
- ЗК 8. Здатність діяти соціально відповідально і свідомо на засадах поваги, добра і свобод особистості, мотивувати людей для досягнення спільної мети, усвідомлювати цінності громадянського суспільства.
- ЗК 9. Здатність виявляти толерантність, формувати духовні цінності на засадах поваги до національної ідентичності й культурного розмаїття.
- ЗК 10. Здатність до письмової й усної іншомовної комунікації в професійному середовищі.
- ЗК 11. Здатність до прийняття ефективних рішень, уміння спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня у фаховій педагогічній діяльності та відповідального ставлення до професійних обов'язків.
- ЗК 12. Вільне володіння державною мовою.
- ЗК 14. Дотримання етичних принципів та загальноприйнятих моральних норм.
- ФК 1. Здатність забезпечувати навчання учнів (здобувачів) іноземній мові та спілкування іноземною мовою у професійному осередку згідно із Загальноєвропейськими рекомендаціями з мовної освіти.
- ФК 2. Здатність моделювати зміст навчання відповідно до обов'язкових результатів навчання здобувачів освіти з урахуванням їхніх індивідуальних особливостей і потреб, реалізовувати сучасні підходи до організації та здійснення освітнього процесу з урахуванням актуальних психолого-педагогічних тенденцій.
- ФК 3. Здатність здійснювати індивідуальний супровід здобувача освіти (наставництво під час навчання), формувати й розвивати ключові компетентності та уміння.
- ФК 4. Здатність використовувати фахові знання теорії мовознавства та літературознавства, наукових шкіл і напрямів актуальних філологічних досліджень.

- ФК 5. Здатність здійснювати оцінювання і моніторинг результатів навчання здобувачів освіти на засадах компетентісно орієнтованого підходу з англійської мови та зарубіжної літератури.
- ФК 6. Здатність критично осмислювати проблеми у навчанні і/або професійній діяльності, коригувати власну педагогічну діяльність для підвищення ефективності освітнього процесу.
- ФК 7. Здатність проводити професійно-орієнтовані наукові дослідження, аналізувати й узагальнювати результати дослідницького/творчого проєкту.
- ФК 8. Здатність застосовувати науково-педагогічні теорії в освітньому процесі, інновації у фаховій діяльності, використовувати іншомовні комунікативні стратегії в освітньому середовищі та міжкультурному контексті.
- ФК 9. Здатність формувати в здобувачів освіти культуру здорового і безпечного життя, використовувати ергономічні технології в організації освітнього процесу.
- ФК 10. Володіння сучасними методами, прийомами і засобами навчання англійської мови і зарубіжної літератури з використанням інформаційних технологій.
- ФК 11. Здатність використовувати інформаційні технології освітнього процесу в умовах дистанційного навчання, упроваджуючи сучасні методи, прийоми і засоби навчання англійської мови та зарубіжної літератури.
- ФК 12. Здатність структурувати й організовувати навчальний матеріал відповідно до вимог шкільної програми або робочих навчальних програм ЗВО.
- ФК 13. Здатність до навчання впродовж життя, яке є автономною і самостійною формою самоосвіти.
- ФК 14. Здатність і готовність керувати різними формами пізнавальної діяльності учнів і студентів.

Програмні результати навчання

- ПРН 1. Знання сучасних тенденцій методики навчання англійської мови і зарубіжної літератури, особливостей використання мови в іншомовній комунікації, уміння творчо використовувати вітчизняні й зарубіжні теорії та здобутки у процесі вирішення професійних завдань.
- ПРН 2. Знання Державного стандарту загальної середньої освіти, навчальних програм з англійської мови і зарубіжної літератури для ЗЗСО/ЗВО та практичних шляхів їхньої реалізації в освітньому процесі.
- ПРН 3. Знання психолого-педагогічних особливостей роботи й етичних норм взаємодії в професійному середовищі.
- ПРН 4. Знання сучасних підходів до організації та здійснення освітнього процесу з урахуванням потреб та індивідуальних особливостей здобувачів освіти.
- ПРН 5. Знання та ефективне використання методів і прийомів викладання англійської мови та зарубіжної літератури у закладах загальної середньої та вищої освіти.
- ПРН 6. Знання норм мовної поведінки, особливостей соціокультурного та країнознавчого аспектів іноземної мови, історії мови, усвідомлення художньої літератури як мистецтва слова.
- ПРН 7. Уміння здійснювати, опрацьовувати й аналізувати професійно важливі знання, спираючись на сучасні інформаційно-комунікативні технології та різноманітні ресурси.

- ПРН 8. Уміння знаходити, адаптувати і модифікувати існуючі наукові підходи й методики відповідно до потреб освітнього процесу та конкретних ситуацій професійної діяльності.
- ПРН 10. Уміння використовувати різні форми, засоби і стратегії формування культури здорового і безпечного життя, навичок для збереження фізичного та психічного здоров'я.
- ПРН 11. Здатність враховувати психологічні вікові особливості когнітивних процесів організації навчально-пізнавальної діяльності здобувачів освіти у вивченні англійської мови та зарубіжної літератури.

Структура курсу

№	Тема	Години (Л/ЛБ/ПЗ)	Стислий зміст	Інструменти і завдання
2 семестр				
1.	Методологічні основи викладання літератури.	2/0/2	Сучасні методологічні аспекти викладання літератури. Принципи методики викладання літератури у вищій та загальноосвітній школах. Формування методологічних засад викладання зарубіжної літератури.	Участь в обговоренні Усне опитування Ведення конспекту
2.	Методика викладання літератури як наука.	2/0/2	Об'єкт і предмет дослідження методики викладання літератури. Специфічні методи дослідження в галузі викладання літератури. Сучасний стан викладання літератури. Принципи, завдання й методи викладання у системі вищої філологічної та загальноосвітньої літературної освіти.	Участь в обговоренні Усне опитування Ведення конспекту
3.	Особливості викладання літератури у вищій та загальноосвітній школах.	2/0/2	Професійні вимоги до викладача та вчителя. Література як предмет вивчення у школі. Проблеми педагогічної етики у практиці викладання зарубіжної літератури. Психолого-вікові особливості студента/учня-читача.	Участь в обговоренні Усне опитування Ведення конспекту
4.	Методи, прийоми, форми та засоби вивчення літератури.	2/0/2	Засоби викладання літератури. Планування та організація роботи учителя/викладача зарубіжної літератури. Типи занять у закладі вищої освіти та загальноосвітній школі із зарубіжної літератури..	Участь в обговоренні Усне опитування Ведення конспекту
5.	Етапи вивчення твору літератури. Оцінювання. Питання теорії	2/0/2	Підготовка до сприйняття та читання тексту. Аналіз художнього твору. Типи літературних занять. Контроль і оцінювання результатів	Участь в обговоренні Усне опитування

№	Тема	Години (Л/ЛБ/ПЗ)	Стислий зміст	Інструменти і завдання
	літератури у ЗВО / шкільному вивченні.		навчання. Творчі роботи студентів/учнів. Жанрові особливості літератури. Вивчення біографії письменника. Розвиток мовлення студентів / учнів на заняттях літератури. Вивчення перекладних художніх творів.	Ведення конспекту
6.	Сучасні технології викладання зарубіжної літератури в середній школі та ЗВО.	2/0/2	Термінологічний апарат сучасної методики. Діалог культур як методологія та форма сучасної освіти. Інтерактивні методи викладання зарубіжної літератури. Дистанційні форми викладання та навчання. Метод проєктів у формування умінь та навичок із зарубіжної літератури. Відео-, аудіо презентація, мультимедійні технології викладання зарубіжної літератури. Вивчення літератури за опорними схемами і таблицями.	Участь в обговоренні Усне опитування Ведення конспекту
7.	Складання конспекту семінарського заняття з зарубіжної літератури в університеті/ уроку в школі.	2/0/2	Демонстрація фрагменту заняття із зарубіжної літератури.	Участь в обговоренні Ведення конспекту Складання конспекту шкільного уроку та семінарського заняття в ЗВО
8.	Теоретико-літературні поняття в шкільному курсі зарубіжної літератури та в ЗВО	2/0/2	Передумови вивчення в школі теоретико-літературних понять. Сучасне літературознавство та його зв'язок зі школою. Поняття мемісису та шкільна практика. Літературознавчі дисципліни в ЗВО.	Ведення конспекту Усні обговорення
9.	Іспит	0/0/2	Підсумковий тест	

Рекомендована література

Базова:

1. Мірошніченко Л. Ф. Методика викладання світової літератури в середніх навчальних закладах: Підручник. К.: Видавничий дім «Слово», 2010. 432 с.
2. Навчальний процес у вищій педагогічній школі. Навчальний посібник. За

- ред.академіка О.Г. Мороза. Київ: НПУ, 2001. 338 с.
3. Нагаєв В.М. Методика викладання у вищій школі: Навчальний посібник. К.: Центр учбової літератури, 2007. 387с.
  4. Наукові основи методики літератури. Навчально-методичний посібник /За редакцією доктора педагогічних наук, професора, члена-кореспондента АПН України Н.Й. Волошиної. К.: Ленвіт, 2002. 344 с.
  5. Нісімчук А.С., Падалка О.С., Шпак О.Т. Сучасні педагогічні технології: Навчальний посібник. Київ: В.Ц. "Просвіта"; Пошуково-видавниче агентство Книга Пам'яті України. 2000. 368 с.
  6. Зарубіжна література 6 – 9 класи. Навчальна програма для закладів загальної середньої освіти. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/programy-5-9-klas/2022/08/15/navchalna.programa-2022.zarubizhna.literatura-6-9.pdf>
  7. Зарубіжна література 10 – 11 класи Рівень стандарту Навчальна програма для закладів загальної середньої освіти [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/programy-10-11-klas/2022/08/15/navchalna.programa-2022.zarubizhna.literatura-10-11-standart.pdf>
  8. Зарубіжна література 10 – 11 класи Профільний рівень Навчальна програма для закладів загальної середньої освіти. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/programy-10-11-klas/2022/08/15/navchalna.programa-2022.zarubizhna.literatura-10-11-profil.pdf>

Допоміжна:

1. Бандура О.М. Вивчення елементів теорії літератури в 4-7 класах. К., 1981.
2. Бандура О.М. Вивчення елементів теорії літератури в 9-11 класах. К., 1989
3. Волошина Н. Й. Наукові основи методики літератури: Посібник. К.: Ленвіт, 2002. 344 с.
4. Державний стандарт базової і повної загальної середньої освіти (Постанова Кабінету Міністрів України від 23. 11. 2011 р. № 1392) // Інформаційний збірник та коментарі Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України. – 2012. – № 4-5. – С. 3-56; [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1392-2011-p>.
5. Дичківська І. Інноваційні педагогічні технології. К.: Академвидав, 2004. 352 с.
6. Зубрицька М. Homo legens: читання як соціокультурний феномен. Львів: Літопис, 2004. 352 с.
7. Ісаєва О. О. Організація та розвиток читацької діяльності школярів при вивченні зарубіжної літератури: Посібник для вчителя. К.: Ленвіт, 2000. 184 с.
8. Ісаєва О.О. Теорія і технологія розвитку читацької діяльності старшокласників у процесі вивчення зарубіжної літератури : Монографія. К.: Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова, 2003. 380 с.
9. Кичук Н. Формування творчої особистості вчителя. К.: Либідь, 1991. 222 с.
10. Клименко Ж. В. Зарубіжна література. Позакласні заходи. 5–6 класи: Посібник для вчителя. Харків: Веста: Видавництво «Ранок», 2004. 128 с.
11. Клименко Ж. В. Зарубіжна література. Позакласні заходи. 7–8 класи: посібник для вчителя. Харків: Веста : Видавництво «Ранок», 2004. 128 с.
12. Клименко Ж. В. Теорія і технологія вивчення перекладних художніх творів у старших класах загальноосвітньої школи. К.: Вид-во НПУ імені М.П. Драгоманова, 2006. 340 с.

13. Куцевол О. М. Методика викладання української літератури (креативноінноваційна стратегія). К.: Освіта України, 2009. 494 с.
Мацевко-Бекерська Л. В. Методика викладання світової літератури: Навчальнометодичний посібник. Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2011. 320 с.
14. Мацапура В. Особливості лірики та різні підходи до її аналізу. *Зарубіжна література в навчальних закладах*. 1998. № 11.
15. Мірошніченко Л. Ф., Дишлюк Ю. М. Зарубіжна література. Позакласні заходи. 9-11 кл.: Посібник для вчителя. Харків : Ранок, 2004. 208 с.
16. Мойсеїв І. Зарубіжна література в людинотворчому вимірі. К.: Генеза, 2003. 256 с.
17. Наукові основи методики літератури [за ред. Н. Волошиної]. К.: Ленвіт, 2002. 344 с.
Ніколенко О. М., Куцевол О. М. Сучасний урок зарубіжної літератури: Посібник. 5–11 класи. К.: ВЦ «Академія», 2003. 288 с.
18. Ніколенко О. М., Орлова О. В., Конєва Т. М. та ін. Зарубіжна література: Тести: Посібник. К.: ВЦ «Академія», 2007. – 352 с.
19. Падалка Н.І., Цимбалюк В.І. Вивчення драматичних творів. К., 1984.
20. Пасічник Є. Методика викладання української літератури в середніх навчальних закладах. К.: Ленвіт, 2000. 384 с.
21. Первак О.В. Методика вивчення літературного напрямку з використанням опорних схем. *Всесвітня література ...* 1997. № 11.
22. Поліщук Я. Поезія і філософія: діалог пізнання. *Зарубіжна література в навчальних закладах*. 1997. № 5.
23. Пометун О. І. Сучасний урок. Інтерактивні технології навчання: науковометодичний посібник [за ред. О. І. Пометун]. К. : АСК, 2004. 192 с.
24. Професія – вчитель літератури: Словник-довідник [упор. Т. Чередник]. Тернопіль: Мандрівець, 2009. 140 с.
25. Ситченко А. Л. Методика викладання літератури: Термінологічний словник [за ред. А. Л. Ситченко]. К.: Видавничий дім «Ін Юре», 2008. 132 с.
26. Ситченко А. Навчально-технологічна концепція літературного аналізу. К.: Ленвіт, 2004. 304 с
27. Таранік-Ткачук К. В. Від Вітмена до Маркеса: Матеріали до уроків зарубіжної літератури. Тернопіль: Мандрівець, 2005. 196 с. ; Біла церква : Дельфін, 2011. 220 с.
28. Таранік-Ткачук К. В. Стилiстичний аналіз художнього твору на уроках зарубіжної літератури. К.: Грамота, 2008. 128 с.
Штейнбук Ф. М. Методика викладання зарубіжної літератури в школі: Навчальний посібник / Ф. М. Штейнбук. К.: Кондор, 2007. 313 с.

Оцінювання курсу

За повністю виконані завдання студент може отримати визначену кількість балів:

І семестр

Інструменти і завдання	Кількість балів
Практичні заняття	40
Самостійна робота	20
Підсумковий тест/Іспит	40
Разом	100

Шкала оцінювання студентів

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Політика курсу

Плагіат та академічна доброчесність:

Під час виконання практичних завдань здобувач вищої освіти має дотримуватись політики академічної доброчесності. Запозичення мають бути оформлені відповідними посиланнями. Списування є забороненим. Результати навчання здобувачів вищої освіти оцінюються викладачем об'єктивно. Здобувачі вищої освіти самостійно виконують навчальні завдання, завдання поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей).

Завдання і заняття:

Усі завдання, передбачені програмою курсу, мають бути виконані своєчасно й оцінені в спосіб, визначений Положенням про оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти у СНУ ім. В. Даля. Аудиторні заняття мають відвідуватись регулярно. Пропущені заняття (з будь-яких причин) мають бути відпрацьовані з отриманням відповідної оцінки не пізніше останнього тижня поточного семестру. Через поважну причину (хвороба, академічна мобільність тощо) терміни відпрацювання можуть бути збільшені за письмовим дозволом декана. До складання екзамену допускаються студенти, які виконали індивідуальні завдання.

Поведінка на заняттях:

На заняття студенти з'являються відповідно до розкладу, не запізнюючись. Під час онлайн-занять студенти: Присутні на занятті з увімкненими камерами та вимкненими мікрофонами; коректно поводяться між собою; вмикають мікрофони, відповідаючи на питання викладача; застосовують правило «піднятої руки» за потреби висловити коментар чи відповісти на питання до аудиторії вільно висловлюють свої погляди. Під час контролю знань студенти: не послуговуються зовнішніми джерелами інформації, які заборонено використовувати під час виконання роботи); не можуть розмовляти з іншими студентами та порушувати режим тиші; мають право на отримання від викладача роз'яснень про причини отримання низької/незадовільної оцінки.